

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě - pobočka v Olomouci rozhodl samosoudkyní
JUDr. Martinou Radkovou ve věci

žalobce: J. J.
bytem E. J. 290/12, X O.
zastoupený opatrovnící J. J.
bytem E. J. 290/12, X O.

proti
žalovanému: Ministerstvo práce a sociálních věcí
sídlem Na Poříčním právu 376/1, 128 00 Praha

žaloba na přezkum rozhodnutí ze dne 11. 1. 2019, č. j. X, ve věci příspěvku na péči

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 11. 1. 2019, č. j. X, **se zrušuje** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalobci **se** náhrada nákladů řízení **nepřiznává**.
- III. Žalovaný **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalovaný napadeným rozhodnutím změnil rozhodnutí Úřadu práce České republiky – krajské pobočky v Olomouci (dále jen „úřad práce“) ze dne 31. 7. 2015, č. j. X, kterým úřad práce snížil žalobci příspěvek na péči z 8 000 Kč na 800 Kč měsíčně od 1. 8. 2015.
2. Žalovaný toto rozhodnutí úřadu práce změnil tak, že snížil příspěvek na péči na 880 Kč měsíčně od 1. 2. 2019.
3. **Žalobce v žalobě** namítal nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí. Žalovaný se nevypořádal s odvolacími námitkami žalobce, s výsledky sociálního šetření a s obsahem lékařských nálezů, které žalobce předložil.

Shodu s prvopisem potvrzuje M. Ch.

4. Žalobce podrobně popsal svůj zdravotní stav, předčasný porod a následující operace, zdravotní obtíže a schopnost zvládat základní životní potřeby (dále jen „ZŽP“). Posudek Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí (dále jen „posudková komise“ nebo „PK MPSV“) je neúplný, neobjektivní, nepřesvědčivý a neopírá se o správné zjištění skutkového stavu. Správní orgány neprokázaly zlepšení zdravotního stavu žalobce tak, aby odpovídalo snížení jeho stupně závislosti ze stupně III na stupeň I. Z odborných lékařských nálezů zejména vyplývá, že žalobce není schopen zvládnout ZŽP komunikace, orientace a péči o zdraví. Žalobce především není schopen rozpoznat, provést a zkontrolovat správnost zvládnutí těchto ZŽP, nemá k tomu přiměřené duševní a mentální schopnosti.
5. **Žalovaný ve vyjádření k žalobě** poukázal na podobnost žaloby s odvoláním a vyjádřil přesvědčení o přezkoumatelnosti, zákonnosti a věcné správnosti napadeného rozhodnutí, které se zabývalo jednotlivými kompetencemi potřebnými ke zvládnutí sporných ZŽP. U žalobce jde jen o lehkou mentální retardaci, lehké omezení pohyblivosti, není sociálně dezintegrovan, proto u něj lze očekávat přiměřené zaučení v soběstačnosti a používání facilitačních pomůcek. Napadené rozhodnutí je v souladu s výsledkem sociálního šetření dne 27. 11. 2017. Při dosažení zletilosti bylo třeba podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění účinném ke dni vydání napadeného rozhodnutí (dále jen „zákon o sociálních službách“), opětovně posoudit stupeň závislosti žalobce na pomoci jiné fyzické osoby.
6. **Krajský soud v Ostravě - pobočka v Olomouci přezkoumal** napadené rozhodnutí podle § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále „s. ř. s.“), v mezích žalobních bodů a při přezkoumání rozhodnutí soud vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalovaného (§ 75 odst. 1 a 2 s. ř. s.).
7. Předchozí správní řízení popsal zdejší soud ve svém rozsudku ze dne 27.7.2017, č. j. 60 Ad 4/2016-28, kterým zrušil předchozí rozhodnutí o odvolání a zavázal žalovaného zjistit řádně skutkový stav.
8. Soud zjistil ve vztahu k souzené věci **ze správního spisu**, že žalovaný provedl sociální šetření dne 2. 11. 2017. Posudková komise vyhotovila posudek o závislosti žalobce dne 31. 10. 2018 a s ohledem na námitky žalobce doplnila dne 30. 11. 2018.
9. Soud dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.
10. Příspěvek na péči se poskytuje osobám závislým na pomoci jiné fyzické osoby (§ 7 odst. 1 zákona o sociálních službách), přičemž stupně závislosti jsou rozděleny podle počtu základních životních potřeb, jež daná osoba není schopna zvládat (§ 8 odst. 2 zákona o sociálních službách). Základních životních potřeb, které jsou pro účely zjištění stupně závislosti osoby na pomoci jiné fyzické osoby posuzovány, je celkem deset: mobilita, orientace, komunikace, stravování, oblékání a obouvání, tělesná hygiena, výkon fyziologické potřeby, péče o zdraví, osobní aktivity a péče o domácnost [§ 9 odst. 1 písm. a) až j) zákona o sociálních službách].
11. Obsah těchto základních životních potřeb je konkretizován výčtem aktivit v příloze č. 1 vyhlášky č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách, ve znění účinném ke dni vydání napadeného rozhodnutí (dále jen „vyhláška č. 505/2006 Sb.“). Podle § 2a vyhlášky č. 505/2006 Sb. pro závěr, že posuzovaná osoba

je při zajištění některé z životních potřeb závislá na pomoci jiné fyzické osoby, postačuje, pokud posuzovaná osoba není schopna z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu zvládat alespoň jednu z aktivit, která je pro schopnost zvládat danou základní životní potřebu vymezena v příloze č. 1 vyhlášky č. 505/2006 Sb.

12. Při rozhodování o příspěvku na péči je zásadním a rozhodujícím důkazem posudek závislosti osoby. Na posudek závislosti osoby na péči je podle konstantní judikatury třeba nahlížet jako na kterýkoliv jiný důkazní prostředek, neboť se sice jedná o tzv. „povinný důkaz“, nikoliv však o závazné stanovisko či závazný podklad rozhodnutí. Z toho důvodu není správnost posudku presumována, posudek proto podléhá hodnocení správního orgánu a nemůže být bez dalšího převzat jako pravdivý. Při rozhodování ve věci příspěvku však správní orgán neposuzuje věcnou správnost posudku, neboť k tomu nemá potřebné odborné znalosti (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 2. 2010, č. j. 3 Ads 77/2009-59; či ze dne 22. 10. 2009, č. j. 3 Ads 48/2009-104, www.nssoud.cz). Při hodnocení posudku je proto podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 9. 2009, č. j. 4 Ads 57/2009-53, stěžejní, že *„posudková komise MPSV je při posuzování stupně závislosti [...] povinna vycházet ve smyslu § 25 odst. 3 zákona o sociálních službách ze zdravotního stavu osoby doloženého nálezem ošetřujícího lékaře, z výsledku sociálního šetření a zjištění potřeb osoby, popřípadě z výsledků funkčních vyšetření a z výsledku vlastního vyšetření posuzujícího lékaře. Na takový posudek jako svou podstatou rozhodující důkaz je třeba klást požadavek úplnosti a přesvědčivosti. To v posuzované věci platí především pro řízení před žalovaným správním orgánem, jako orgánem odvolacím, pro jehož řízení a rozhodnutí byl posudek vyžádán. Obdobně je pak třeba posuzovat požadavky na tento posudek kladené v případném soudním přezkumném řízení.“* Nenaplnění těchto požadavků je vadou řízení před správním orgánem ve smyslu § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s. Posudková komise se nadto musí vypořádat se všemi rozhodujícími skutečnostmi, zejména těmi, které posuzovaný namítá, a své posudkové závěry náležitě odůvodnit (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 4. 2014, č. j. 3 Ads 77/2013-22).
13. Žalovaný žalobci po vyhotovení doplňujících posudků posudkové komise **uznal nezvládání tří ZŽP**: tělesná hygiena, osobní aktivity a péče o domácnost. Nezvládání těchto ZŽP tedy nebylo mezi účastníky řízení sporné.
14. U **ZŽP orientace** žalobce namítal, že má značné obtíže, je nutný doprovod a kontrola, jinak je zneužitelný. Žalobce nepozná hodiny, neorientuje se v průběhu dne, nezvládne sám cestovat, nesleduje okolní svět ani provoz na silnici, musí být před vstupem do vozovky upozorněn, nezvyklé situace jsou pro něho stresující, není schopen na ně reagovat.
15. Žalovaný v napadeném rozhodnutí uvedl, že posudek posudkové komise byl objektivní a bezrozporný. U žalobce nebyly zjištěny takové poruchy funkčních schopností, které by bránily zvládání ZŽP orientace.
16. Podle sociálního šetření dne 2. 11. 2017 žalobce má lehkou mentální retardaci, která omezuje jeho duševní kompetence, někdy nevnímá, má „svůj svět“, orientuje se doma, v cizím prostředí ne a ve škole je stále pod dohledem pedagogických pracovníků, kteří ho spolu s ostatními žáky vedou a doprovázejí. Žalobce se neorientuje podle hodin během dne. Podle záznamů pracovnice žalovaného žalobce nevěděl, kolik je hodin, na dotaz na rok uvedl „listopad“ a na datum po prodlevě „dva“. Na dotaz, jak pozná, kdy je ve škole konec vyučovací hodiny, odpověděl: „Učitel řekne“.

17. Posudek PK MPSV ze dne 31. 10. 2018 se výslovně k ZŽP orientace nevyjádřil, pouze obecně uvedl, že „v rámci intelektové zátěže lze předpokládat zaučení v těchto funkčních rovinách soběstačnosti“.
18. Podle přílohy č. 1 vyhlášky č. 505/2006 Sb. za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna 1. poznávat a rozeznávat zrakem a sluchem, 2. mít přiměřené duševní kompetence, 3. orientovat se osobou, časem a místem, 4. orientovat se v přirozeném sociálním prostředí, 5. orientovat se v obvyklých situacích a přiměřeně v nich reagovat.
19. Podle zpráv psychologů z 11. 5. 2015 a 3. 8. 2015 má žalobce lehkou mentální retardaci ve středním pásmu (IQ 57), prodělal dětskou mozkovou obrnu, je tupozraký, léčí si oční zákal a koktá, proto se hůře orientuje v prostoru i čase.
20. Podle znaleckého posudku ve věci omezení svéprávnosti ze dne 11. 4. 2016 je v psychopatologickém obraze pouze částečná orientace místem a časem, anosognosie, chybí schopnost vyšší abstrakce logického myšlení, myšlení pomalé, postižení nerovnoměrné, nejvíce narušena schopnost logického uvažování a numerického úsudku. Žalobce absolvoval základní školní docházku s asistentem a dospěl k učivu šesté třídy, zvládá pouze základní sebeobsluhu, musí se mu pomáhat a dohlížet na něho téměř při všech úkonech. Mnesticke funkce odpovídají intelektu. Jde o trvalý stav. Znalkyně odpověděla na otázky soudu, že žalobce trpí duševní poruchou, která není jen přechodného rázu a ovlivňuje volní a rozpoznávací schopnosti žalobce ve vztahu k jeho chování při uspokojování hmotných a kulturních potřeb. Psycha žalobce není do té míry schopna normální funkce, že si žalobce proto je s to přivodit újmu. Žalobce není schopen nakládat samostatně s finančními prostředky, ani spravovat své jmění, aniž by si přivodil závažnou újmu. Žalobce není schopen porozumět důsledkům uzavření jakékoli smlouvy, ani si obstarávat své záležitosti a jednat na úřadech. Žalobce není schopen samostatně rozhodovat o svém zdravotním stavu, své hospitalizaci, ani udělit samostatně souhlas k provádění léčebných výkonů. Žalobce není schopen pochopit účel a důsledky uzavření manželství, není orientován v politické situaci, není schopen právně jednat v pracovních vztazích, je schopen výslechu.
21. Rozsudkem Okresního soudu v Olomouci ze dne 14. 6. 2016, č. j. Nc 1617/2015-64, byl žalobce omezen ve svéprávnosti tak že, není schopen samostatně činit právní jednání v oblasti rodinněprávní, pracovněprávní, občanskoprávní, zejména není schopen samostatně činit právní jednání v oblasti nakládání s majetkem a příjmy v žádné výši, dále není schopen samostatně uzavírat smlouvy, zejména smlouvy pracovní, kupní, nájemní, darovací, smlouvy s dodavateli energií, smlouvy s finančními a pojišťovacími institucemi, smlouvy o půjčkách, smlouvy úvěrové, není schopen samostatně jednat s orgány a úřady, není schopen samostatně rozhodovat o své hospitalizaci, o poskytování zdravotní a sociální péče, není schopen udělit souhlas k provádění léčebných výkonů, není schopen volit a být zvolen.
22. Soud považuje za nesporné, respektive neprokázané, že by žalobce měl těžkou nebo úplnou poruchu sluchu a zraku, a tudíž by nebyl schopen poznávat a rozeznávat zrakem a sluchem. U dalších čtyř aktivit ZŽP orientace soud považuje napadené rozhodnutí za nepřezkoumatelné a posudek posudkové komise z 31. 10. 2018 za neúplný, nepřesvědčivý a rozporný.

23. Posudek posudkové komise z 31. 10. 2018 na jedné straně uzavřel, že není důvod zohlednit jako nezvládnou ZŽP orientace, protože stačí žalobce zaučit. Na druhou stranu posudek cituje nálezy psycholožky z 11. 5. 2015 a 3. 8. 2015, že se žalobce neorientuje časem a prostorem, má lehkou mentální retardaci ve středním pásmu, snížené rozumové schopnosti, problém samostatně se rozhodnout, domyslet důsledky svého rozhodnutí pochopit písemné i ústní sdělení. Dále posudek komise cituje znalecký posudek z 16. 4. 2016, podle kterého je žalobce pouze částečně orientován místem a situací, má jednoduchou osobnost, méně rozvinutý intelekt, anosognosii (není schopen náhledu na nenormálnost svého stavu). Posudek komise dále cituje záznam ze sociálního šetření 2. 11. 2017, podle kterého se žalobce neorientuje pomocí hodin, ve škole je pod dohledem pedagogických pracovníků, neví, jaký je měsíc a kdy končí vyučování, což sděluje učitel.
24. Tyto rozpory posudek posudkové komise vůbec nevyjasnil a nijak se k nim nevyjádřil, stejně jako napadené rozhodnutí. Podle § 2a vyhlášky č. 505/2006 Sb. *pokud osoba není schopna z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu zvládat alespoň jednu z aktivit, která je pro schopnost zvládat základní životní potřebu vymezena v příloze č. 1 k této vyhlášce, není schopna základní životní potřebu zvládat, a to bez ohledu na příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu.* Posudkový závěr se musí přesvědčivě vypořádat se všemi nashromážděnými poznatky (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 5. 2015, č. j. 3 Ads 214/2014-25). Posudek posudkové komise nevysvětlil, jak se může žalobce zaučit aktivitám ZŽP orientace při jeho zdravotním, zejména duševním stavu, který nelze vyléčit a je trvalý. Přitom bylo třeba vyhodnotit schopnost orientace žalobce ve vztahu k uvědomění si vlastní identity v prostředí a čase, k schopnosti poznávat a řešit či rozhodovat obvyklé, každodenní situace, úkoly a problémy a k schopnosti regulovat své chování v přirozeném sociálním prostředí (srov. Instrukci náměstkyně pro řízení sekce sociálně pojistných systémů č. 15/2016 ve věci posuzování zdravotního stavu pro účely zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, posuzování stupně závislosti pro účely příspěvku na péči, dále jen „instrukce“). Nevyjasnění rozporů způsobilo vadu, pro kterou shledal soud rozhodnutí jako nezákonné.
25. Podle přílohy vyhlášky č. 505/2006 Sb. je vymezena schopnost zvládat **ZŽP komunikace** tak, že osoba je schopna 1. vyjadřovat se srozumitelně mluvenou řečí a dorozumět se jejím prostřednictvím s jinými osobami v rozsahu běžné slovní zásoby odpovídající věku a sociálnímu postavení, 2. chápat obsah přijímaných a sdělovaných zpráv, 3. vytvářet rukou psanou krátkou zprávu, 4. porozumět všeobecně používaným základním obrazovým symbolům a zvukovým signálům, 5. používat běžné komunikační prostředky.
26. Žalobce v žalobě namítal, že má nesrozumitelnou řeč, nerozumí jednání a nechápe písemnou formu sdělení, neumí používat mobilní telefon, není schopen jednat na úřadech, podepisovat smlouvy. Proti tomu žalovaný uvedl, že porucha artikulace neznemožňuje žalobci komunikaci, poruchy funkčních schopností nebyly u žalobce zjištěny tak, aby bránily zvládnutí ZŽP komunikace.
27. Podle sociálního šetření 2. 11. 2017 žalobce má poruchu řeči, zadržává, špatně vyslovuje některé hlásky, mluví překotně, někdy nedokáže vyjádřit myšlenku nebo nechápe smysl otázky, někdy se zarazí v řeči, několikrát se opakuje, než pokračuje v řeči dál. Žalobce je schopen jen velmi jednoduché komunikace, někdy hovořil méně srozumitelně nebo odpověděl neadekvátně. Maminka uvedla, že žalobce je uzavřený, má svůj svět, písemně nedokáže zformulovat, co by chtěl. Ve škole píše, co se mu nadiktuje, napíše jen jedno nebo několik slov, a to s chybami. Písemnou komunikaci není žalobce schopen plně

zvládnout, žalobce nepíše nic ani na osobním počítači. Ve škole píše testy, kde stačí něco zaškrtnout nebo napsat jedno slovo. Žalobce pozná semafor a jednoduché symboly, které zná, problém je spíše, že nevnímá, nevšímá si zvuků a symbolů, a proto není schopen na ně přiměřeně reagovat. Na mobilním telefonu umí jen přijmout hovor, neumí přejít, ani napsat zprávu. Na dotaz, jaký má telefon, žalobce uvedl, že „modrý“.

28. Podle znaleckého posudku ve věci svéprávnosti řeč žalobce je hůře srozumitelná pro balbitus a dyslálie a v řeči jsou četné agramatismy.
29. Po výtce v předchozím zrušujícím rozsudku žalovaný přesvědčivě neodůvodnil, že žalobce mohl samostatně zvládnout všechny aktivity ZŽP komunikace. Opětovným sociálním šetřením 2. 11. 2017 a znaleckým posudkem ve věci nesvéprávnosti (jak jsou citovány výše) a zprávami psycholožky z 11. 5. 2015 a 3. 11. 2015 (o tom, že spontánní verbální komunikace je narušena, mluví rychle, řeč je méně srozumitelná, zakoktavá se, narušena je schopnost logického myšlení a numerického úsudku, komunikace je narušena sníženými rozumovými schopnostmi) bylo prokázáno, že žalobce není schopen zejména chápat obsah přijímaných a sdělovaných zpráv a používat běžné komunikační prostředky. Žalovaný nevysvětluje, jak bez cizí pomoci žalobce zvládne smysluplně, v přijatelném standardu všech pět aktivit ZŽP komunikace, když má mentální retardaci, „svůj svět“, nevnímá, má problémy s jemnou motorikou a další omezení. Obecné odmítnutí schopnosti zvládnout aktivity ZŽP komunikace posudkovou komisí bez jakéhokoli objasnění, jak má právě žalobce s jeho konkrétními četnými postiženími komunikaci zvládnout, není použitelným důkazem v řízení o snížení příspěvku na péči o dva stupně, navíc v řízení vedeném z úřední povinnosti.
30. K **ZŽP oblékání a obouvání** soud poukazuje na to, že podle přílohy č. 1 vyhlášky č. 505/2006 Sb. za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna 1. vybrat si oblečení a obutí přiměřené okolnostem, 2. rozeznat rub a líc oblečení a správně je vrstvit, 3. oblekat se a obouvat se, 4. svlékat se a zouvat se, 5. manipulovat s oblečením v souvislosti s denním režimem.
31. Žalobce v žalobě namítal, že není schopen si oblečení podle počasí vybrat a kvůli poruše jemné motoriky nezapne knoflíky, zipy a neumí si zavázat boty.
32. Žalovaný v napadeném rozhodnutí uvedl, že u žalobce s lehkou mentální retardací se předpokládá zaučení, že u žalobce nebyla prokázána funkční ztráta rukou ani těžká mentální retardace či sociální dezintegrace. Výběr vhodného oblečení a obuvi lze řešit při koupi a oblékání a obouvání lze uskutečnit pomocí facilitátorů (navlékač ponožek, obouvací lžice).
33. Podle sociálního šetření žalobce vyjde ze školy ven tak, jak do ní přišel, i když se oteplilo, např. na sebe obleče bundu nebo čepici, nedokáže na tyto situace reagovat.
34. Za neschopnost oblékání a obouvání lze přitom pokládat i stav, kdy osoba není schopna řádného výběru oblečení a obuvi přiměřené situaci nebo počasí. Bylo by zcela nelogické, kdyby byla hodnocena pouze schopnost obléci se ve smyslu fyzické aktivity a nikoli i schopnost rozpoznávací, zahrnující správný výběr obuvi a šatstva. S ohledem na důvod nepříznivého zdravotního stavu stěžovatele je přitom důležité zkoumat právě tento psychický rozměr uvedené aktivity, bez které sama schopnost se nějak obléknout a obout postrádá smysl (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 5. 2015, č. j. 3 Ads 214/2014-25).

35. Podle citovaných zpráv psycholožky není žalobce schopen se obléknout přiměřeně ročnímu období, není schopen se samostatně rozhodnout, nedomýšlí důsledky svých rozhodnutí, pochopit písemné i ústní sdělení, což působí problémy v běžném životě. S ohledem na lehkou mentální retardaci žalobce, jednoduchou osobnost a nerozvinutý intelekt (podle znalkyně) posudek posudkové komise přesvědčivě neobjasňuje, jak žalobce může zvládnout přiměřený výběr oblečení a obuvi a jak ho lze těmito aktivitám naučit.
36. Stejnou vadou trpí i hodnocení zvládání **ZŽP stravování**. Podle přílohy č. 1 vyhlášky č. 505/2006 Sb. za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna 1. vybrat si ke konzumaci hotový nápoj a potraviny, 2. nalít nápoj, 3. rozdělit stravu na menší kousky a naservírovat ji, 4. najíst se a napít, 5. dodržovat stanovený dietní režim, 6. konzumovat stravu v obvyklém denním režimu, 7. přemístit nápoj a stravu na místo konzumace.
37. O fyzickém rozměru nepanují pochybnosti, avšak o rozumovém zvládání výběru, důsledků a dodržení stravy nutné pro zdraví včetně nezhoršování potíží s hemoroidy se posudek posudkové komise vůbec nezmiňuje. Podle žaloby žalobce neví, kdy má obědvat. Žalovaný v napadeném rozhodnutí (podle posudku komise) pouze konstatuje nepřítomnost závažného kognitivního deficitu. Přitom podle sociálního šetření žalobci musí maminka jídlo připomínat a je třeba dohlížet na to, jak se žalobce stravuje ve vztahu k onemocnění hemoroidy, lékař kvůli němu stanovil pitný režim, žalobce musí hodně pít.
38. Je zjevné, že žalobce díky duševnímu onemocnění není zcela schopen pochopit význam a důsledky stravování a má určitá omezení ve stravování pro onemocnění hemoroidy, s tímto onemocněním nemůže žalobce jíst úplně cokoli či jakkoli bez následků pro zdraví. S dopadem těchto skutečností na zvládání ZŽP stravování se posudek a napadené rozhodnutí nevypořádaly přesvědčivým způsobem. Přitom i zde platí, že dietní režim lze zohlednit pouze u jedné ZŽP, buď stravování nebo péče o zdraví - jednou zhodnocenou aktivitu lze uznat jako nezvládanou pouze u jedné ZŽP a nikoli opakovaně u jiné ZŽP (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 6. 2015, č. j. 3 Ads 238/2014-21, a ze dne 30. 6. 2014, č. j. 4 Ads 75/2014-20, ve Sb. NSS 3113/2014).
39. Posudková komise všeobecně neuznání sporných ZŽP odůvodnila tím, že žalobce je mladý muž a navštěvuje praktickou školu, měl by být tedy veden k tomu, aby se naučil své problémy zvládat a být co nejvíce soběstačný, to znamená, že důležité je vhodné cílené a motivační zaučování. Posudková komise ani žalovaný však neučinily žádné relevantní konkrétní úvahy k činnostem této ZŽP a i v této části je její rozhodnutí nepřezkoumatelné.
40. Soud dodává, že podle § 1 odst. 3 písm. b) vyhlášky č. 505/2006 Sb. při hodnocení schopnosti osoby zvládat základní životní potřeby se hodnotí tělesné funkce duševní, mentální, smyslové, oběhové, dechové, hematologické, imunologické, endokrinologické, metabolické, zažívací, vylučovací, neuromuskuloskeletální, včetně hrubé a jemné motoriky, a funkce hlasu, řeči a kůže, a to ve vztahu k rozsahu a tíži poruchy funkčních schopností.
41. U ZŽP **péče o zdraví** žalobce namítal, že není schopen dodržovat léčebný režim, zejména pravidelně užívat kapky do očí kvůli glaukomu, příp. léky na hemeroidy Ascorutin a Detralex.

42. Žalovaný v napadeném rozhodnutí odůvodnil neuznání této ZŽP tím, že žalobce má pouze lehkou mentální retardaci, která mu nebrání v léčbě glaukomu. Jiné léky žalobce pravidelně neužívá. Kapání do očí jednou denně není mimořádná pravidelná péče.
43. Podle sociálního šetření 2. 11. 2017 oční kapky a případné léky žalobci aplikuje maminka. Žalobce si neumí změřit teplotu, vyhodnotit aktuální zdravotní situaci a těžko se od něj lze dozvědět, co ho bolí nebo jaké má zdravotní problémy. Na dotaz, kdyby se žalobce ve škole zranil, uvedl, že by šel za učitelem.
44. Podle znaleckého posudku ke svéprávnosti žalobce není schopen samostatně rozhodovat o svém zdravotním stavu, své hospitalizaci ani udělit souhlas k provádění léčebných výkonů (znalkyni na dotaz, co by dělal, kdyby ho bolelo břicho, žalobce uvedl, že nemá číslo na „doktorku zdravotní“).
45. Podle přílohy č. 1 vyhlášky č. 505/2006 Sb. za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna 1. dodržovat stanovený léčebný režim, 2. provádět stanovené preventivní, léčebné a léčebně rehabilitační a ošetřovatelské postupy a opatření a používat k tomu potřebné léky nebo pomůcky, 3. rozpoznat zdravotní problém a v případě potřeby vyhledat nebo přivolat pomoc.
46. Napadené rozhodnutí ani posudek posudkové komise se nevyjádřily k tomu, jak je žalobce při jeho postižení schopen zvládnout aktivity ZŽP péče o zdraví a neodstranil rozpory v podkladech rozhodnutí a posudku posudkové komise, zejména závěry psychologky a znalkyně z oboru psychiatrie. To soud shledal jako vadu napadeného rozhodnutí spočívající v jeho nepřezkoumatelnosti.
47. Ohledně zvládání **ZŽP výkon fyziologické potřeby** se soud ztotožňuje se závěrem žalovaného a posudkové komise a odkazuje na odůvodnění zrušujícího rozsudku. Žalobcem namítané občasné úniky moči a zácpa neznamenaají nezvládání aktivit podle vyhlášky č. 505/2006 Sb.: 1. včas používat WC, 2. zaujmout vhodnou polohu, 3. vyprázdnit se, 4. provést očistu, 5. používat hygienické pomůcky, a to v úrovni pozbytí schopnosti zvládat základní životní potřebu v přijatelném standardu (§ 9 odst. 5 zákona o sociálních službách).
48. Námitka nezvládání **ZŽP mobilita** není důvodná. Nekoordinované a neobratné pohyby neznamenaají úplnou nebo těžkou ztrátu funkčních schopností. Neschopnost používat prostředky hromadné dopravy znamená omezenou fyzickou kapacitu a je třeba ji hodnotit v ZŽP orientace, jak uvedl Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 17. 6. 2015, č. j. 3 Ads 238/2014-21.
49. Podle § 1 odst. 4 věta třetí zákona o sociálních službách **přijatelným standardem** (zvládání ZŽP) se rozumí zvládání základní životní potřeby v kvalitě a způsobem, který je běžný a obvyklý, a který umožňuje, aby tato potřeba byla zvládnuta bez každodenní pomoci jiné osoby; podmínky kvalita a samostatnost musí být zvládnuty současně, podstatnou skutečností je naplnění účelu ZŽP (shodně Instrukce náměstkyně pro řízení sekce sociálně pojistných systémů č. 15/2016 ze dne 18. 8. 2016, čl. 2 bod 2, 3 a 14).
50. V úvahu je třeba v dané věci s ohledem na všechny objektivně zjištěné okolnosti věci vzít skutečnost, zda se jedná o hraniční případ, čili případ možné aplikace zásady v pochybnostech ve prospěch žadatele – *in dubio pro libertate* (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 11. 2013, č. j. 6 Ads 45/2013-25).

51. Na závěr zdejší soud poukazuje na to, že s ohledem na citlivou sociální situaci osob závislých na pomoci jiné fyzické osoby a důležitost příspěvku jim poskytovaného, je zapotřebí postupovat důkladně, a to platí zejména, jsou-li mezi jednotlivými posouzeními rozpory, posuzovaná osoba vůči posouzení setrvale vyslovuje námitky a posudky nejsou jednoznačné, přesvědčivé a úplné (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 3. 2016, č. j. 3 Ads 262/2015-34).
52. Při posuzování závislosti žadatele o příspěvek na péči se musí správní orgány vypořádat se všemi podklady a argumenty zjištěnými ve správním řízení, včetně rozporů v lékařských zprávách či rozporů mezi výsledky sociálního šetření a lékařskými zprávami či posudky (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 5. 2015, č. j. 3 Ads 214/2014-25).
53. Další dokazování soud neprováděl, neboť žalovaný disponuje potřebným odborným aparátem k posouzení věci ve smyslu shora vysloveného závazného právního názoru a judikatury.
54. V návaznosti na výše uvedené lze obdobně (žalobce má „svůj svět“) poukázat dále na to, že souvisejícími otázkami se v kontextu sociálních služeb a osob - v citovaném nálezu trpících autismem - zabýval také Ústavní soud, který v nálezu sp. zn. I. ÚS 2637/17 ze dne 23. 1. 2018 uvedl:
 1. „Ač stěžovatelovo zdravotní postižení – autismus nelze nazírat výhradně jako onemocnění jednotlivce, které je třeba léčit; přesto se jedná o formu zdravotního postižení („disability“). Pojem „zdraví“, a to i v kontextu práva na zdraví, neznamená pouze absenci nemoci, ale pokrývá také širší stav celkové pohody jednotlivce, respektive stav, kdy se jednatel zkrátka cítí dobře (srov. obtížně přeložitelný anglický výraz „well-being“). Takové chápání zdraví potvrzuje mimo jiné i definice používaná Světovou zdravotnickou organizací: „Zdraví je stav úplné fyzické, duševní a sociální pohody, a nikoli pouhá absence nemoci či nemohoucnosti.“ (preambule Ústavy Světové zdravotnické organizace z roku 1946, ve znění pozdějších úprav).
 2. Otázka zdraví, respektive právo na zdraví, je tedy ve hře nejen v případech, kdy jde o nemocného či zraněného, kterého je třeba léčit a uzdravit; ale také v případech, kdy jde o osoby se zdravotním postižením, které nelze „vyléčit“, neboť jejich zdravotní postižení nelze odstranit, avšak lze zmírnit jejich nepohodu působenou oním zdravotním postižením a zkvalitnit jejich život. V podobném duchu apeloval také Ústavní soud v nálezu sp. zn. I. ÚS 46/12 ze dne 16. 1. 2013 (N 14/68 SbNU 201), že v případě nápravy újmy na zdraví nejde jen o to, umožnit poškozenému důstojně dožít, ale také o vytváření takových podmínek a prostředí, aby poškození skutečně žít chtěli. I u osob s těžkým zdravotním postižením tak nejde jen o to, aby žily, ale aby v rámci možností žily co nej kvalitněji.
 3. I v případě osob se zdravotním postižením, včetně osob s poruchami autistického spektra, je tedy třeba vnímat, že jejich celkový stav pohody, respektive míra jejich pocitu pohody může být zásadně ovlivňována nikoliv jen prostřednictvím klasické lékařské péče, ale také prostřednictvím sociální péče a opatření v sociální oblasti. Takové chápání práva na zdraví potvrzuje i Výbor OSN pro hospodářská, sociální a kulturní práva, který ve svém obecném komentáři č. 5 k osobám se zdravotním postižením ve vztahu k jejich právu na zdraví (čl. 12 Mezinárodního paktu o hospodářských, sociálních a kulturních právech) uvedl: „Právo na fyzické a duševní zdraví v sobě zahrnuje též právo na přístup, a právo je využívat, takovým zdravotním a sociálním službám ..., které umožňují osobám se zdravotním postižením stát se nezávislými, předcházejí dalším zdravotním postižením a podporují sociální integraci

těchto osob.“ (bod 34 obecného komentáře výboru č. 5 z roku 1994, publikovaného dne 1. 1. 1995).“

55. Soud zrušil napadené rozhodnutí, protože skutkový stav, který vzal správní orgán za základ napadeného rozhodnutí, je v rozporu se spisy. Žalovaný se s rozpory mezi opomenutými podkladovými lékařskými zprávami a posudkem posudkové komise nevypořádal. Posudek posudkové komise nebyl úplný, přesvědčivý a bezrozporný.
56. Pokud žalovaný dospěje k názoru, že ze soustředěných důkazů ve správním spisu plynou rozpory a neúplnosti, které brání potřebnému zjištění skutečného stavu věci, dokazování doplní např. dalším doplňujícím posudkem posudkové komise nebo srovnávacím posudkem jiné posudkové komise.
57. Z odůvodnění rozhodnutí správního orgánu musí být seznatelné, proč správní orgán považuje námitky účastníka za liché, mylné nebo vyvrácené, které skutečnosti vzal za podklad svého rozhodnutí, proč považuje skutečnosti předestírané účastníkem za nerozhodné, nesprávné nebo jinými řádně provedenými důkazy vyvrácené, podle které právní normy rozhodl, jakými úvahami se řídil při hodnocení důkazů a jaké úvahy jej vedly k výslednému rozhodnutí. Jinak je rozhodnutí správního orgánu nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů. I tuto vadu zjistil soud i v posuzovaném případě, proto napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. Žalovaný v dalším řízení provede zjištění skutkového stavu tak, aby o něm nebyly důvodné pochybnosti, a rozhodnutí odůvodní tak, aby se vypořádal se všemi rozhodnými skutečnostmi a námitkami žalobkyně, které mají s rozhodnými skutečnostmi přímou souvislost.
58. Soud rozhodl o nákladech řízení ve smyslu § 60 odst. 1 s. ř. s., podle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl na věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Neúspěšný žalovaný nemá právo na náhradu nákladů řízení (výrok III) a žalobci v souvislosti s tímto řízením žádné náklady podle spisu nevznikly, respektive ani úhradu nákladů řízení nepožadoval, protože se mu náhrada nákladů řízení nepřiznává (výrok II).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **je možno** podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od jeho doručení k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně.

Olomouc 30. října 2020

JUDr. Martina Radkova v. r.
samosoudkyně